خبر

هیچ توافقی قبل از مختومه شدن پرونده آژانس اجرا نخواهد شد

تحلیلگر مسائل سیاسی در واکنش به گزارش ادعایی رویترز، تاکید کرد هیچ توافقی قبل از بسته شدن دائمی پرونده اتهامات نادرست شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی علیه برنامه هسته‌ای ایران اجرا نخواهد شد.

محمد مرندی، تحلیلگر ارشد مسائل سیاسی به گزارش ادعایی خبرگزاری رویترز مبنی بر کوتاه آمدن ایران از برخی خواسته‌هایش در مذاکرات رفع تحریم‌ها واکنش نشان داد.

وی ضمن «بسیار گمراه‌کننده خواندن» گزارش این خبرگزاری انگلیسی گفت: ماه‌هاست که می‌گوییم حذف سپاه پاسداران از FTO) فهرست ادعایی سازمان‌های تروریستی خارجی) پیش‌شرط نیست.

مرندی در ادامه با اشاره به ادعای دیگر رویترز، اعلام کرد: «هیچ توافقی قبل از بسته شدن دائمی پرونده اتهامات نادرست (ضدایرانی) شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اجرا نخواهد شد.» این کارشناس ایرانی تاکید کرد: برنامه هسته‌ای ایران برچیده نخواهد شد. خبرگزاری رویترز سه‌شنبه (۲۳ آگوست) در گزارشی مدعی شد یک مقام ارشد آمریکایی دوشنبه به این خبرگزاری گفت که ایران برخی از خواسته‌های اصلی خود از جمله «اصرار برای بسته شدن برخی از تحقیقات درباره برنامه هسته‌ای ایران توسط بازرسان بین‌المللی را کنار گذاشته که احتمال توافق را بیشتر می‌کند.» / جام جم

یادداشت

توافق صرف روی کاغذ اعتباری ندارد

علی اکبر کریمی
عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس

ملت ایران از بدو پیروزی انقلاب اسلامی نشان داد که در برابر فشارها و تهدیدها از مواضع اصولی و منطقی خود عقب‌نشینی نخواهد کرد. ما از ابتدای استقرار نظام شاهد اعمال تحریم‌های متعدد از سوی جریان سلطه بودیم اما با این وصف جمهوری اسلامی همواره با وجود تحریم‌ها به حرکت خود ادامه داد و در این مسیر پیروزی‌ها و دستاوردهای بزرگی را کسب کرد. تجربه فعالیت دولت سیزدهم در یک سال گذشته نشان می‌دهد با وجود ادامه فشارهای بین‌المللی و همچنین تداوم خروج آمریکا از برجام و اعمال تحریم‌های جدید، ما توانستیم در صحنه بین‌المللی توسعه روابط خود را با دیگر کشورها دنبال کنیم. همچنین شرکت در پیمان‌های منطقه‌ای مثل شانگهای و اکو و بریکس و... برای جمهوری اسلامی فراهم شد تا ضمن بسط روابط اقتصادی و سیاسی خود با همسایگان و محیط پیرامونی، مقدمات افزایش صادارت نفتی و غیرنفتی فراهم شود. چنین دستاوردهایی بیانگر آن است که ما الزاما نباید ادامه حیات سیاسی و اقتصادی خود را به موضوع مذاکرات و نتیجه آن گره بزنیم و دشمن هم باید بداند که ایران معطل توافق‌های هسته‌ای نخواهد ماند و به راه خود ادامه می‌دهد. در عین حال ایران با صداقت و حسن نیت در گفت‌وگوهای هسته‌ای حضور پیدا کرد و اگر طرف‌های مقابل هم از صداقت لازم برخوردار باشند، می‌توان به انعقاد توافق خود امیدوار بود. به هر صورت آنچه در مذاکرات برای ما مهم هست تامین منافع ملی کشور است. مهم‌ترین نکته‌ای که باید به آن توجه داشت ادامه فعالیت صنعت هسته‌ای است. موضوع دیگر رفع و لغو کامل تحریم‌ها ظالمانه‌ای است که علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال شده و از این‌رو باید سازوکارهای اطمینان‌بخشی وجود داشته باشد تا تحریم‌ها در عمل به‌صورت واقعی و نه صرفا مبنی بر توافق‌های روی کاغذ مرتفع شود. طبعا اجرایی کردن برجام باید آثار خروجی هم داشته باشد و نتیجه آن ایجاد گشایش در فعالیت‌های اقتصادی در حوزه بانکی، حمل‌ونقل بین‌المللی و انتقال وجوه است. تجربه مذاکرات هسته‌ای در گذشته نشان داد که صرف انعقاد توافق نمی‌تواند زمینه‌ساز بهره‌مندی جمهوری اسلامی ایران از منافع برجام باشد. در غیر این صورت استمرار مذاکره برای مذاکره و توافق برای توافق مورد قبول مردم ایران و نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیست.

اخبار

کشف ۱۸۰ هزار لیتر سوخت قاچاق توسط سپاه

رزمندگان نیروی دریایی سپاه با رصد، اشراف اطلاعاتی و عملیاتی دو فروند شناور باری حامل ۱۸۰ هزار لیتر سوخت قاچاق را در جنوب شرقی جزیره ابوموسی در آب‌های خلیج فارس شناسایی و توقیف کردند.

این دو فروند شناور در ۱۲ مایلی جزیره ابوموسی به همراه خدمه توقیف و برای سیر مراحل قانونی تحویل مقام قضایی محلی شدند.

دریادار سیاری خبرداد

آغاز رزمایش مشترک پهپادی ۱۴۰۱ ارتش از امروز

امیر دریادار حبیب‌ا... سیاری، معاون هماهنگ‌کننده ارتش در تشریح اهداف رزمایش مشترک پهپادی ارتش اظهار کرد: پهپادهای جدیدی که توسط کارکنان غیور ارتش جمهوری اسلامی ایران، صنایع وزارت دفاع و با همکاری شرکت‌های دانش‌بنیان در سطح کشور تولید شده است در این رزمایش مورد آزمایش قرار خواهد گرفت.

وی افزود: دقت و قدرت تسلیحات، میزان مداومت پروازی، قابلیت سامانه‌های هدایت و کنترل و توانمندی‌های رزمی پهپادها از جمله مواردی است که در این رزمایش مورد آزمایش و ارزیابی قرار خواهد گرفت.

فرمانده رزمایش مشترک پهپادی ۱۴۰۱ ارتش، انتقال تجربه به نیروهای جوان، تمرین آموخته‌ها و افزایش آمادگی‌های رزمی برای مقابله با تهدیدات را از دیگر اهداف و ویژگی‌های رزمایش عنوان کرد و گفت: این برای اولین بار است که رزمایش مشترک پهپادی در سطح نیروهای چهارگانه ارتش جمهوری اسلامی ایران و قرارگاه مشترک پدافند هوایی کشور اجرا می‌شود و رزمایشی است که در گستره جمهوری اسلامی ایران از آب‌های گرم خلیج فارس و دریای عمان در جنوب تا مناطق شرق، غرب، شمال و مرکز کشور برگزار می‌شود.

بخش نخست

نگاهی به دستاوردهای دولت سیزدهم در یک سال گذشته

پایان «انفعال»؛ آغاز حضور در «میدان»

با گذشت یک سال از عمر دولت سیزدهم حالا فرصت مناسبی برای مرور دستاوردهای مهم این دولت در حوزه‌های مختلف سیاست خارجی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است؛ تلاش‌هایی که کم و بیش باعث ترمیم امید و بازگشت اعتماد از دست‌رفته مردم شده‌است. البته سیدابراهیم رئیسی دیروز سه‌شنبه و در آستانه آغاز هفته دولت که برای تجدید بیعت با آرمان‌های امام راحل به حرم مطهر بنیانگذار جمهوری اسلامی رفت، بازهم تاکید کرد دولت مردمی سرلوحه کار خود را توجه به مردم، باور به مردم و مردمی اداره کردن کشور می‌داند. در همین حال دولت مردمی در حالی آغاز به کار کرد که دولت پیشین با مدیرانی خسته و منفعل شرایط سختی را فراهم آورده بود که وضعیت اجرایی کشور به روشنی نوید حاکم بودن انفعال بر بدنه دولت بود با انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ و روی کار آمدن دولت مردمی، حضور در میدان شخص رئیس‌جمهور و مدیران آن پایانی بر انفعال دستگاه‌های اجرایی کشور و مدیران دارای مدیریت انقلابی بود. عملکرد یک‌ساله دولت و تلاش‌های بی‌وقفه و مستمر برای جبران آسیب‌های وارده به کشور خود آشکارکننده پایان انفعال و خودگی در مدیریت اجرایی کشور است. گروه سیاسی جام جم، به مناسبت هفته دولت به بررسی نقاط قوت و بررسی مهم‌ترین دستاوردهای دولت سیزدهم در طول یک سال گذشته می‌پردازد و آنچه در ادامه می‌آید بخش اول این گزارش و مربوط به مدیریت بحران بی‌برقی توسط دولت سیزدهم است.

آمارها نشان می‌دهد دولت قبل در طول هشت سال فقط ۲۳ درصد به ظرفیت تولید برق کشور افزود و از این منظر ضعیف‌ترین دولت پس از انقلاب بوده‌است. همین عامل باعث شد کشور در تابستان سال گذشته با بحران قطعی برق مواجه شود. با این حال دولت سیزدهم برای حل این بحران و جلوگیری از تکرار آن در تابستان امسال اقدامات مختلفی انجام داد که نتیجه آن افزایش ۶۰۰۰ مگاواتی ظرفیت تولید برق بود که بالاترین رکورد افزایش ظرفیت طی یک سال به شمار می‌رود. با کم‌کاری دولت روحانی در سرمایه‌گذاری برای تولید برق، پس از دو دهه کشور دوباره گرفتار خاموشی‌های گسترده در تابستان ۱۴۰۰ شد. دولت سیزدهم اما طی یک سال اخیر توانست با مدیریت عالمانه مانع تکرار آن شود. با این حال حل اساسی این معضل، نیازمند صرف هزاران میلیارد تومان سرمایه‌گذاری است.

توسعه صنعت برق، واکسن کرونا نیست

خاموشی برق یکی از معضلاتی است که پس از دو دهه، دوباره مهمان ناخوانده مردم ایران شده‌است. دلیل خاموشی‌ها هم توسعه‌نیافتن صنعت برق در دولت گذشته است اما متاسفانه توسعه صنعت برق، همچون واکسن کرونا نیست که بتوان فورا آن را تأمین کرد. تکمیل کمبود تولید برق کشور حداقل دو سال زمان می‌برد، یعنی دولت حجت‌الاسلام رئیسی تا سال آینده هم مجبور است چوب کم‌کاری دولت گذشته را بخورد. پس از مصرف، تولید و عرضه برق مهم‌ترین چالش کشور است. پرواضح است که اگر توسعه ظرفیت‌های شبکه برق متناسب با نیازهای کشور نباشد، قطعی برق اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. در این خصوص برنامه ششم توسعه در موارد مختلف به موضوع توسعه ظرفیت‌های شبکه برق کشور اشاره می‌کند. بررسی آمارها نشان می‌دهد در حالی برنامه ششم توسعه دولت را مکلف کرده طی سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ ظرفیت شبکه برق کشور را ۲۵ هزار مگاوات افزایش دهد اما ظرفیت شبکه برق کشور از ۷۶ هزار و ۴۲۸ مگاوات در سال ۱۳۹۵ با افزایش ۸۹۰۶ مگاواتی به ۸۵ هزار و ۳۳۴ مگاوات رسیده‌است. این عقب‌ماندگی بسیار قابل توجه و چشمگیر از تکالیف برنامه موضوعی است که قطعا در خاموشی‌های اخیر نقش دارد. مورد دیگر اما سهم نیروگاه‌های تجدیدپذیر و پاک است که در این خصوص نیز برخلاف تکالیف برنامه ششم، سهم این بخش در حال حاضر ۱/۱ درصد است و فاصله چشمگیر با رقم ۵/۵ درصد دارد. مقایسه مجموع ظرفیت نصب‌شده شبکه نیروگاهی کشور در دولت‌های مختلف نیز نشان می‌دهد طی سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۹ دولت احمدی‌نژاد طی دوره هشت‌ساله خود با توسعه ۶۸ درصدی ظرفیت شبکه نیروگاهی کشور رتبه اول را در بین دولت‌های مختلف دارد. پس از آن، دولت خاتمی با توسعه ۶۰/۴ درصدی ظرفیت نیروگاهی کشور در رتبه دوم و دولت مرحوم هاشمی رفسنجانی نیز با توسعه ۵۵/۲ درصدی ظرفیت نیروگاهی ایران، رتبه سوم را دارد. این در حالی است که طی دوره هشت ساله دولت گذشته ظرفیت شبکه نیروگاهی کشور تنها ۲۱/۴ درصد توسعه پیدا کرده‌است. طبق آمارها، در سال اول دولت هاشمی رفسنجانی ظرفیت شبکه نیروگاهی کشور ۱۴ هزار و ۴۴۲ مگاوات بوده که این میزان بعد از هشت سال و در زمان تحویل دولت به ۲۲ هزار و ۴۲۰ مگاوات رسیده، در دولت خاتمی این ظرفیت در سال اول ۲۳ هزار و ۲۵۷ مگاوات بوده که در زمان تحویل دولت به ۳۷ هزار و ۳۰۰ مگاوات رسیده، در دولت احمدی‌نژاد در سال اول ظرفیت شبکه نیروگاهی ۴۱ هزار و ۳۲ مگاوات بوده که در زمان تحویل دولت به ۶۸ هزار و ۹۴۱ مگاوات رسیده‌بود اما دولت روحانی با رشد اندک، ظرفیت تولید برق را در هشت سال به ۸۵ هزار مگاوات رساند. با بروز خاموشی‌های گسترده در سال‌های اخیر، مسئولان دولت دوازدهم تلاش داشتند مواردی همچون گرمای هوا یا استخراج رمزارز را عامل کمبود برق معرفی کنند اما واقعیت آن است که کم‌کاری دولت در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰، دلیل اصلی خاموشی‌ها بود. بر اساس آمار وزارت نیرو، دولت گذشته در بین دولت‌های پس از انقلاب، کمترین میزان توسعه ظرفیت تولید برق کشور را انجام داده‌است.

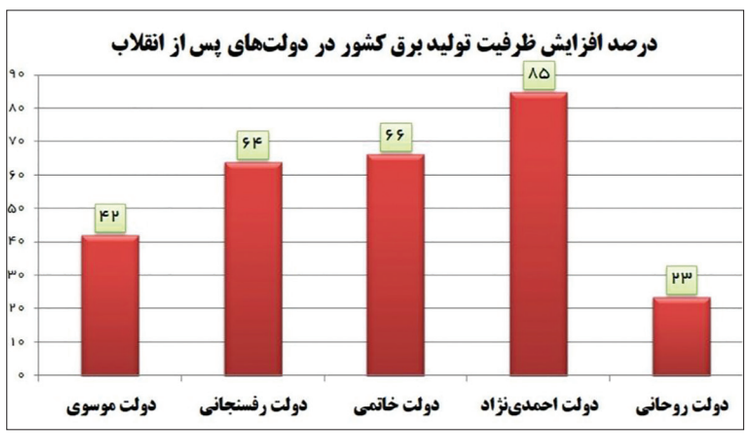

از ابتدای سال ۱۳۹۲ تا پایان سال ۱۳۹۹ ظرفیت اسمی تولید برق کشور فقط ۲۳ درصد افزایش یافت که در بین دولت‌های پس از انقلاب، با فاصله بسیار، بدترین عملکرد محسوب می‌شود. موفق‌ترین دولت در افزایش ظرفیت اسمی تولید برق کشور، دولت احمدی‌نژاد بود که در هشت سال عملکرد خود ظرفیت تولید برق را ۸۵ درصد افزایش داد. دولت خاتمی هم ظرفیت تولید برق کشور را ۶۶ درصد، دولت هاشمی ۶۴ درصد و دولت میرحسین موسوی ۴۲ درصد افزایش داده بودند.

کم‌کاری دولت گذشته در توسعه ظرفیت تولید برق کشور، سبب شد پس از دو دهه مجدد خاموشی‌ها به مردم تحمیل شود.

رکوردشکنی یکساله دولت

با توجه به کم‌کاری گسترده دولت قبل در توسعه زیرساخت‌های تامین برق، کار دولت سیزدهم برای حل بحران خاموشی‌ها و جلوگیری از تکرار آن در تابستان سال جاری بسیار سخت شده بود. با این حال دولت سیزدهم از همان ابتدای شروع به کار با پیگیری چند برنامه مختلف، توانست رکورد افزایش ظرفیت تولید برق کشور را در طول یک سال شکسته و مانع تکرار بحران خاموشی در تابستان امسال شود. وزیر نیروی دولت سیزدهم اخیرا در تشریح چگونگی موفقیت دولت سیزدهم در حل بحران خاموشی‌ها گفت: برای افزایش ۶۰۰۰ مگاواتی ظرفیت تولید برق در کشور اقدام شد، در حالی که متوسط عملکرد دولت‌های یازدهم و دوازدهم، ۲۰۶۷ مگاوات بود. علی اکبر محرابیان گفت: با برنامه‌ریزی ما قرار شد تا ۶۰۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق اضافه کنیم که حدود ۵۰۰۰ مگاوات آن راه‌اندازی نیروگاه جدید بود و ۱۰۰۰ مگاوات هم با افزایش توان نیروگاه‌های موجود محقق شد. وی خاطرنشان کرد: از مجموع ۶۰۰۰ مگاوات ۴۲۰۰ مگاوات به مدار تولید وارد شده و ۱۸۰۰ مگاوات هم طی ماه‌های باقی مانده امسال وارد مدار خواهد شد.

پاستور

رئیس جمهور: نگاه امام(ره) به مردم تشریفاتی نبود

سید ابراهیم رئیسی، صبح دیروز پس از زیارت مرقد مطهر امام خمینی(ره) و تجدید میثاق با آرمان‌های امام و انقلاب اسلامی، یاد شهیدان به‌ویژه شهید رجایی و شهید باهنر را گرامی داشت و گفت: نگاه امام (ره) به مردم هیچ‌گاه تشریفاتی نبود، امام (ره) در پرتو خداباوری، مردم را باور داشت و جلب رضای آنان را زمینه قرب پروردگار متعال می‌دانست. بر همین اساس دولت مردمی سرلوحه کار خود را توجه به مردم، باور به مردم و مردمی اداره کردن کشور می‌داند و حقیقتا به میدان دادن و اعتماد کردن به مردم و به‌خصوص جوانان، باور وثیق دارد و آن را عمل به سیره امام راحل می‌داند. رئیسی نکته مهم دیگر را در سیره و آموزه‌های امام (ره) اجرای عدالت عنوان و اظهار کرد: دولت مردمی پیمان با امام را برای اجرای این اصل هم بسیار مهم می‌داند. امام (ره) عمیقا اعتقاد داشتند دین برای اجرا کردن عدالت است؛ چه در زمان حضور مقدس معصوم (ع) چه در زمانی که معصوم غایب است باید دین و عدالت اجرا شود.

تحلیل

نفت در برابر صنعت هسته‌ای

هزینه‌نمایی اصلاح‌طلبان برای انرژی هسته‌ای با چه دلایلی صورت می‌گیرد؟

وارونه‌نمایی و القای ناکارآمدی صنعت هسته‌ای و پمپاژ شبهات پرفشار درباره هزینه‌نمایی این صنعت به کشور تمامی ندارد. حتی وقتی تیم مذاکره‌کننده در یک قدمی توافق است و این روزها بیشتر از همیشه اخبار مذاکرات رفع تحریم به خبر اول رسانه‌های ایران و جهان تبدیل شده است. یعنی درست در این شرایطی که کشور در یک چالش قدیمی درگیر مذاکرات رفع تحریم است تا بتواند از حق مسلم کشورمان برای برخورداری از صنعت هسته‌ای دفاع کند، برخی اصلاح‌طلبان تلاش دارند اهمیت، کارکرد و موضوعیت نفت را با انرژی هسته‌ای مقایسه کنند و آن را متفاوت نشان دهند. به همین دلیل تلاش می‌کنند بر جنبه بازدارندگی امنیتی. نظامی و ماهیت علمی-تکنولوژیک آن در بسترخدمات عمومی، تأمین آب شیرین، داروهای پزشکی، صنایع هایتک و پرستیژ سیاسی‌اش سرپوش بگذارند. در این گزارش ضمن مرور مواضع اصلاح‌طلبان برای مقایسه صنعت هسته‌ای با نفت، به تبیین ضرورت و منافع دستیابی کشور به انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای می‌پردازیم تا تصویر کاملی از دلایل تلاش آمریکا و کشورهای غربی برای بهانه‌گیری درباره پیشرفت‌های هسته‌ای ایران و جلوگیری از پیشرفت‌های جمهوری اسلامی ترسیم کنیم.

تفسیر تحریف‌آمیز واقعه کودتای ۲۸ مرداد

یکی از مواردی که در این قرینه‌سازی سیاسی سعی می‌شود کمرنگ و حداقلی تصویر شود، نقش آمریکا در ماجرای کودتای ۲۸ مرداد است؛ در این شرایط فضاسازی پیرامون سیاست هسته‌ای و مقایسه آن با ملی‌شدن نفت و به طور کلی تفسیر تحریف‌آمیز از واقعه کودتای ۲۸ مرداد برای ایجاد جو روانی علیه جمهوری اسلامی گام به گام دنبال می‌شود. به طور مثال احمد زیدآبادی از فعالان جریان اصلاح‌طلب در این باره معتقد است: نوع رابطه امروز ایران و آمریکا به کودتای ۲۸ مرداد و اشغال سفارت آمریکا برنمی‌گردد و دلیل تداوم خصومت بین دولت‌های دو کشور را باید در جای دیگری جست‌وجو کرد؛ آن جای دیگر هم جای دور و ناشناسی نیست! کسانی در آمریکا و به خصوص در ایران از تداوم خصومت بین دو کشور سودهای هنگفت سیاسی و اقتصادی می‌برند. مادامی که کسب این سودها به بهای زیان جامعه دوام داشته باشد، ظاهرا خصومت هم پا برجاست. اصل داستان این است و کودتای ۲۸ مرداد و اشغال سفارت هم بهانه!

از سوی دیگر علی شکوری راد، دبیرکل حزب اتحاد ملت هم معتقد است: در ماجرای کودتای ۲۸ مرداد ۳۲، پای «نفت» در میان بود که محمد مصدق تلاش برای ملی‌کردن آن را در دستور کار قرار می‌دهد. امروز اما «انرژی هسته‌ای» را نمی‌توان معادل نفت فرض کرد، البته دستیابی به دانش و تکنولوژی هسته‌ای، حق ایران بوده اما سرمایه ایران نیست. موضوعی که چالش ایجاد کرده آن بوده که قدرت‌های بزرگ جهانی، این موضوع را تهدیدی علیه خود می‌بینند. آنها نگرانند که در استفاده از این حق انحرافی صورت گیرد، سلاح هسته‌ای تولید و نظم نوین جهانی تهدید شود. اما یکی از چهره‌های شناخته‌شده این جریان یعنی صادق زیباکلام نیز در این باره نظرات خاصی دارد و معتقد است: ایرانی‌ها به رهبری دکتر مصدق در برابر بریتانیا ایستادند و انگلستان و آمریکا با یکدیگر تبانی کرده و کودتای ۲۸ مرداد را رقم زدند و دولت مرحوم مصدق را سرنگون کرده و دوباره بر منابع نفتی ما مسلط شدند. هرساله در ۲۸ مرداد اعلام می‌شود که این مصدق بود که به آمریکایی‌ها اعتماد کرد و این اعتماد به کودتای ۲۸ مرداد منتهی شد. از این رو نباید به آمریکایی‌ها اعتماد کنیم و نظام ایران حق دارد هیچ مراوده‌ای با آمریکا نداشته باشد. اتفاق خاصی دیگری که در حوزه نفت در ایران می‌افتد این است که روسیه طبق قراردادی می‌توانسته در ایران برای کشف نفت فعالیت کند و خواهان امتیاز نفت شمال می‌شوند. حزب توده هم از آن طرفداری کرده و اعلام می‌کند که این امتیاز مثل امتیاز دارسی نیست و با ورود روس‌ها به نفت، ایرانی‌ها مشغول به کار می‌شوند. البته آن زمان شمال ایران تحت اشغال روس‌ها بود اما دکتر مصدق با امتیاز نفت شمال در مجلس چهاردهم مخالفت می‌کند. یکی از دلایلی هم که روس‌ها از پیشه‌وران حمایت می‌کنند، همین مقاومت مصدق بوده است. در آن مجلس که براساس کوشش‌های مرحوم مصدق درخواست نمایندگان در مورد قرارداد نفت با انگلستان مطرح می‌شود، این تحرکات به پیشنهاد دکتر فاطمی و پیگیری مرحوم مصدق در مجلس شانزدهم مورد پیگیری قرار می‌گیرد و در ۲۹ اسفند نفت در ایران ملی می‌شود. مجلس هم تمایل می‌کند که مصدق نخست وزیر شود. شاه هم می‌پذیرد هرچند به خاطر مشکلات شاه و مصدق؛ بعدها موضوع کودتای ۲۸ مرداد به وجود می‌آید. فریدون مجلسی از چهره‌های دیپلمات پیشین در این باره نظر متفاوتی دارد و با بیان این که مصدق بعد از ۳۰ تیر- که یک قیام ملی او را به کار برگرداند- فکر می‌کرد تمام ملت با وی هستند، می‌گوید: حزب توده که تا پیش از ۳۰ تیر غیر از خرابکاری در کار مصدق و علیه او کار دیگری نکرده بود، از آن روز به بعد وقتی احساس کرد مصدق دیگر از آمریکا رویگردان شده، برای تخریب روابط ایران و غرب به‌خصوص آمریکا که هدف دولت شوروی و حزب توده بود، با قدرت و نظم و با انسجام درونی‌ای که داشت، وارد میدان شد. دولت آمریکا هم که عوض شده و یک دولت جمهوریخواه دست راستی سرکار آمده بود، به شدت ضدکمونیست بود و در داخل آمریکا جریان مک‌کارتیسم را راه انداخته و خیلی‌ها را به کمونیست بودن متهم کرده بود. متاسفانه در چنین زمانی مرحوم مصدق که دیگر فرمانده کل قوا هم شده بود برای تثبیت قدرت خودش ۱۳۰ نفر از امرای تحصیلکرده ارتش را بازنشسته کرد و کنار گذاشت. آنها هم مانند هرانسان دیگری چنین اقداماتی را که در قالب ارتش ایران برای سرکوب توطئه‌گران؛ چه در کردستان، چه در وقایع خراسان و خوزستان انجام می‌شد، در شأن خودشان نمی‌دیدند. آنها از یک سو نسبت به نفوذ کمونیست‌ها نگران بودند و از سوی دیگر نسبت به منافع خودشان. از سوی دیگر با توجه به این که شاه را به مصدق ترجیح می‌دادند، فرصت را غنیمت شمردند و تصمیم به کودتا گرفتند. رسول جعفریان نیز با تاکید بر این که تاکنون جنبش‌هایی مانند تنباکو، مشروطه، نهضت ملی و انقلاب اسلامی را داشته‌ایم اما هر بار جریانی، خواسته ویژه‌ای را جلو برده و بقیه را حذف کرده تاکید می‌کند: ما یاد نگرفته‌ایم از گذشته درس بگیریم و با دوستی و همیاری کار را پیش ببریم. منافع ملی با شاخص‌های مورد قبول همیشه باید اولویت داشته باشد.

علی افشاری، تحلیلگر سیاسی خارج از کشور هم معتقد است: ۲۸ مرداد روز شومی در تاریخ معاصر ایران است که تلاش دیگری برای گذار به دموکراسی در قالب بازسازی مشروطه ناکام شد. استقلال کشور نیز با مداخله ناموجه خارجی مخدوش شد. نتیجه آن آغاز یکه‌تازی محمدرضا شاه و استبداد ۲۵ ساله بود. برکناری دولت ملی دکتر مصدق مصداق «قانون بی‌قانونی» بود.

هزینه‌های جاری نفت، چندین برابر هزینه‌های هسته‌ای

مرور این مواضع نشان می‌دهد اصلاحات در مساله تاریخی ۲۸ مرداد برای تصویرسازی پنج هدف عمده تلاش می‌کند: اول این که آنها تلاش دارند اهمیت، کارکرد و موضوعیت نفت را با انرژی هسته‌ای متفاوت نشان دهند. از این رو تلاش می‌کنند بر جنبه بازدارندگی امنیتی. نظامی و ماهیت علمی. تکنولوژیک آن را در بستر خدمات عمومی، تأمین آب شیرین، داروهای پزشکی، صنایع هایتک و پرستیژ سیاسی‌اش سرپوش بگذارند. نکته دوم این است که این جریان راهکار موازنه منفی مصدق را با سیاست نه شرقی، نه غربی جمهوری اسلامی همسان‌سازی کند، درحالی‌که اساسا موازنه منفی رویکردی در برابر وابستگی تام و خفت‌بار موازنه مثبت پهلوی بود و ماهیت ایدئولوژیک نداشت بلکه تأمین منافع ملی و حقوق سیاسی. اقتصادی مردم در اتخاذ آن ارجحیت داشت، نه دفاع از ایده‌های مذهب یا تعصبات نژادی. نکته سوم نیز این است که این جریان سیاسی تلاش می‌کنند هزینه‌های ناشی از ملی‌شدن صنعت نفت و دستیابی به انرژی هسته‌ای را بیش از فواید آن ذکر کنند؛ در حالی‌که هزینه‌های جاری در نفت چندین برابر هزینه‌های هسته‌ای است و اساسا تزریق بودجه اقتصادی کشور در صنایع هسته‌ای کمتر از ۰/۰۳٪ از درآمد ملی است. تحریم‌های ناشی از آن هم تأثیر معتنابهی از هسته‌ای ندارد، بلکه صنعت هسته‌ای یک چهارم تحریم‌ها را شامل شده و اساس تحریم بر پایه زورگویی و خارج از چارچوب‌های حقوقی بین‌الملل و مبتنی بر اتهاماتی واهی است. اما نکته بسیار مهم دیگر که توسط این جریان دنبال می‌شود این است که تلاش می‌شود آمریکا و انگلیس همکار شاه و کارفرمای او به حساب بیایند، نه دولت‌هایی که علیه مردم و دولت مردمی دست به دخالت و کودتا زده‌اند، لذا خصومت آنها و نقض آشکار استقلال سیاسی ایران از سوی آنها مبدل به سند افتخار و همکاری و دادرسی از حکومت ایران جلوه داده شده است. این در حالی است که اساسا کودتای ۲۸ مرداد یکی از اصلی‌ترین اسناد دشمنی غرب با مردم ایران و نشانه بارز دیکتاتوری آمریکایی علیه دموکراسی حقیقی است. نکته پنجم و پایانی نیز این است که رصد این شرایط نشان می‌دهد آنها تلاش دارند تا بنیان مشکلات اقتصادی را ناشی از تصمیمات ملی‌گرایانه و رویکردهای ایدئولوژیک نشان دهند و دست خارجی‌ها و رویکردهای سازشکارانه را پنهان کنند و برای القای این هدف حتی اگر لازم شود شخصیت و سیاست فردی چون مصدق را هم زیر سوال ببرند. بنابراین به نظر می‌رسد برجسته‌سازی و بزرگنمایی این جریان برای توجیه غرب و ایستادن کنار استبداد، یک رسوایی سیاسی است که به خاطرورشکستگی سیاسی و ترجیح منافع جناحی بر منافع ملی دنبال می‌شود. این در حالی است که حتی تحلیلگران آمریکایی، کودتای ۱۹۵۳ را بهترین توجیه بی‌اعتمادی ایرانیان به آمریکایی‌ها می‌دانند و اقدام آمریکا را سرکوب خواست و استقلال مردم و نماد مداخله‌گری آمریکایی‌ها محسوب می‌کنند تا جایی که مادلین آلبرایت، وزیر اسبق خارجه آمریکا به خاطر چنین خیانتی از سوی سیاستمداران آمریکایی از ملت ایران عذرخواهی کرد. از سوی دیگر چه کسی است نداند آمریکا و کشورهای غربی مساله هسته‌ای را بهانه‌ای برای جلوگیری از پیشرفت‌های جمهوری اسلامی کرده‌اند و اگر مساله هسته‌ای حل شود قطعا بهانه‌های دیگری برای فشار علیه ملت ایران دست‌وپا خواهند کرد. بنابراین ادعای هزینه‌زا بودن دسترسی به انرژی هسته‌ای دقیقا نسخه سازش برای ملت ایران بعد از یک دوره مقاومت جانانه است.